

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

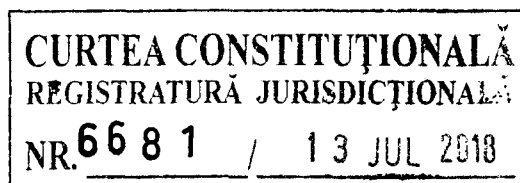
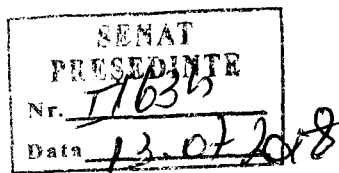
Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România

Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80

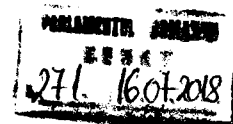
Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosarul nr.878A/2018

Domnului

CĂLIN CONSTANTIN ANTON POPESCU-TĂRICEANU
PREȘEDINTELE SENATULUI

12.7.2018

Vă comunicăm, alăturat, în copie, Decizia Curții Constituționale nr.453 din 4 iulie 2018, definitivă și general obligatorie, prin care Curtea Constituțională a admis obiecția de neconstituționalitate formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, și a constatat că dispozițiile articolului unic pct.2-5 și pct.10 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal sunt neconstituționale.

Vă asigurăm de deplina noastră considerație.

PRESEDINTE,

PROF.UNIV.DR. VALER DORNEANU

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosarul nr.878A/2018

DECIZIA nr.453
din 4 iulie 2018

**referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor articolului unic
pct.2-5 și pct.10 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.254/2013
privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de
organele judiciare în cursul procesului penal**

Valer Dorneanu	- președinte
Marian Enache	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Simona-Maya Teodoroiu	- judecător
Mihaela Senia Costinescu	- magistrat-asistent șef

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor articolului unic pct.2-5 și pct.10 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, obiecție formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, în temeiul prevederilor art.146 lit.a) din Constituție și art.15 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

2. Cu Adresa nr.488 din 8 iunie 2018, Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție a trimis Curții Constituționale Hotărârea nr.5 din 8 iunie 2018 prin care Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, a sesizat instanța constituțională cu obiecția de neconstituționalitate, care a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.4474 din 11 iunie 2018 și constituie obiectul Dosarului nr.878A/2018.

3. **În motivarea sesizării de neconstituționalitate**, Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, formulează critici de neconstituționalitate intrinsecă prin raportare la prevederile art.1 alin.(5) din Constituție, în componenta sa referitoare la calitatea legii.

4. Astfel, cu privire la **articolul unic pct.5** din legea supusă controlului, prin care este introdus art.38¹ în Legea nr.254/2013 și care vizează „regimul detenției la domiciliu”, contrar denumirii („regimul detenției la domiciliu”) și contrar exigențelor constituționale privind previzibilitatea legii, nu cuprinde o reglementare propriu-zisă a regimului detenției la domiciliu și a modalității de supraveghere a persoanei condamnate care execută pedeapsa prin detenție la domiciliu. Unica dispoziție care privește regimul detenției la domiciliu este inclusă în art.38¹ alin.(3), prin care se stabilește că prevederile art.221 din Codul de procedură penală se aplică în mod corespunzător. Or, aplicarea acestor prevederi nu se poate realiza în cursul executării pedepsei, conținutul lor fiind incompatibil cu domeniul executării pedepselor. În primul rând, prevederile art.221 din Codul de procedură penală, care reglementează conținutul măsurii preventive a arestului la domiciliu, stabilește competențe pentru judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară și instanța investită cu judecarea cauzei, nici judecătorul de drepturi și libertăți sau de cameră preliminară și nici instanța investită cu judecarea cauzei neputând prelua competențe în cursul executării pedepsei. În al doilea rând, obligația prevăzută în art.221 alin.(2) lit.a) din Codul de procedură penală, constând în prezentarea inculpatului în fața organului de urmărire penală, judecătorului de drepturi și libertăți, judecătorului de cameră preliminară sau în fața instanței de judecată ori de câte ori este chemat, este intrinsec legată de existența unui proces penal pe rol, neputând fi dispusă în cursul executării pedepsei și neputând fi aplicată în mod corespunzător în cursul executării pedepsei. În al treilea rând, înlocuirea cu măsura arestării preventive, reglementată de asemenea în art.221 din cod, nu poate fi aplicată în mod corespunzător în cursul executării pedepsei.

5. Dispozițiile **articolului unic pct.5, cu referire la art.38¹ alin.(1)**, exceptează de la executarea pedepsei prin detenție la domiciliu persoanele condamnate

pentru fapte comise „cu violență”. Așa cum s-a susținut în Hotărârea nr.2 din 26 aprilie 2018 a Secțiilor Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, referirea la faptele comise „cu violență” nu permite identificarea, în mod exact, a sferei faptelor exceptate de la executarea pedepsei prin detenție la domiciliu. Astfel, de exemplu, infracțiunea de tulburare a ordinii și liniștii publice, prevăzută în art.371 din Codul penal, se poate săvârși „prin violențe comise împotriva persoanelor sau bunurilor ori prin amenințări sau atingeri grave aduse demnității persoanelor”, iar referirea la fapte comise „cu violență” nu permite desprinderea unei concluzii clare privind includerea sau excluderea faptei prevăzute în art.371 din Codul penal în/din sfera excepțiilor. În cazul acestei infracțiuni, precum și în cazul tuturor infracțiunilor în conținutul cărora săvârșirea prin violență reprezintă o modalitate alternativă, nu rezultă cu claritate dacă numai săvârșirea în concret în modalitatea exercitării violențelor se include în sfera excepțiilor de la executarea pedepsei prin detenție la domiciliu sau dacă, pentru includerea în sfera excepțiilor, este suficient ca norma de incriminare reținută în încadrarea juridică să prevadă, ca modalitate alternativă, exercitarea violențelor. Referirea la faptele comise „cu violență” se regăsește și la **pct.2, referitor la modificarea art.36 alin.(1) din Legea nr.254/2013, la pct.3 referitor la modificarea art.37 alin.(1) din lege și la pct.4, referitor la modificarea art.38 alin.(1) din lege**, textele menționate fiind criticabile sub aspectele anterior invocate.

6. Dispozițiile **articolului unic pct.5, cu referire la art.38¹ alin.(2) din Legea nr.254/2013**, stabilesc că *„prevederile alin.(1) se aplică și persoanelor condamnate care mai au de executat 18 luni până la împlinirea fracției minime obligatorii pentru liberarea condiționată din pedeapsa inițială a închisorii mai mare de un an”*. Referirea la aplicarea „prevederilor alin.(1)” nu determină cu claritate dacă persoanele condamnate pentru fapte comise „cu violență” sunt exceptate sau nu sunt exceptate de la beneficiul dispozițiilor art.38¹ alin.(2), textul de lege nu furnizează elemente suficiente cu privire la modul de calcul al fracției minime obligatorii pentru liberarea condiționată, în sensul că nu se precizează care este influența dispozițiilor art.55¹ referitoare la „compensarea în cazul cazării în condiții necorespunzătoare” asupra calculului fracției minime obligatorii și nu

reglementează situația persoanelor care au de executat mai puțin de 18 luni până la împlinirea fracției minime obligatorii pentru liberarea condiționată (de exemplu, persoanele condamnate la pedeapsa închisorii de 1 an și 6 luni). De asemenea, plasarea persoanelor condamnate în detenție la domiciliu, cu 18 luni înainte de împlinirea fracției de pedeapsă, reconfigurează instituția liberării condiționate, fără ca legiuitorul să fi realizat minime modificări în Codul penal, de natură să asigure corelarea legislației. Astfel, de exemplu, în art.100 alin.(1) lit.b) din Codul penal se prevede că „*liberarea condiționată în cazul închisorii poate fi dispusă, dacă cel condamnat se află în executarea pedepsei în regim semideschis sau deschis*”. Practic, în conformitate cu dispozițiile art.100 alin.(1) lit.b) din Codul penal, persoana care se află în executarea pedepsei prin detenție la domiciliu nu poate beneficia de liberarea condiționată.

7. Dispozițiile **articolului unic pct.10, cu referire la art.97** din Legea nr.254/2013, modifică procedura de acordare a liberării condiționate, în contradicție cu dispozițiile art.587 din Codul de procedură penală. Astfel, prin dispozițiile art.97 din lege, în forma modificată, competența de a dispune liberarea condiționată este atribuită judecătorului de supraveghere a privării de libertate, iar prin dispozițiile art.587 din cod, nemodificate, liberarea condiționată este menținută în competența instanței (judecătoria în a cărei circumscripție se află locul de deținere). Prin modificarea dispozițiilor art.97 din Legea nr.254/2013 și menținerea dispozițiilor art.587 din Codul de procedură penală se creează un paralelism legislativ, încălcându-se art.1 alin.(5) din Constituție.

8. Prin urmare, Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, apreciază că dispozițiile articolului unic pct.2-5 și pct.10 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, prin neclaritate și imprecizie, prin omisiunea legiuitorului de a reglementa regimul detenției la domiciliu, precum și prin necorelările și paralelisme de reglementare în materia liberării condiționate, încalcă standardele de claritate, precizie, previzibilitate și coordonare a legislației consacrate în jurisprudența Curții Constituționale.

9. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a comunica punctul lor de vedere.

10. **Președintele Camerei Deputaților** a transmis cu Adresa nr.2/6211/22 mai 2018, înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.4913 din 22 iunie 2018, punctul său de vedere cu privire la sesizarea de neconstituționalitate, prin care arată că aceasta este neîntemeiată. Face trimitere la jurisprudența Curții Constituționale care, având în vedere principiul generalității legilor, a reținut că este dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu trebuie să afecteze însă previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.584 din 17 august 2010, Decizia nr.743 din 2 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.579 din 16 august 2011, Decizia nr.1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.53 din 23 ianuarie 2012, sau Decizia nr.447 din 29 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.674 din 1 noiembrie 2013, precum și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la care se rețin, spre exemplu, Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în *Cauza Cantoni împotriva Franței*, paragraful 29, Hotărârea din 25 noiembrie 1996, pronunțată în *Cauza Wingrove împotriva Regatului Unit*, paragraful 40, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în *Cauza Rotaru împotriva României*, paragraful 55, Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în *Cauza Leempoel & S.A. ED. Cine Revue împotriva Belgiei*, paragraful 59). Ca orice act normativ, Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal trebuie să respecte cerințele privind claritatea, precizia și previzibilitatea normelor juridice, atribuite să asigure sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației.

11. Președintele Camerei Deputaților apreciază că legea dedusă controlului de constituționalitate răspunde acestor cerințe. Este clară întrucât în conținutul său nu se

regăsesc pasaje obscure sau soluții normative contradictorii, este precisă, fiind redactată într-un stil specific normativ dispozitiv, care prezintă norma instituită fără explicații sau justificări. Conceptele și noțiunile utilizate sunt configurate în concordanță cu dreptul pozitiv, iar stabilitatea soluțiilor normative este departe de a fi ambiguă, acestea fiind redactate previzibil și univoc, cu respectarea prevederilor Legii nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative.

12. În continuare, se arată că, în numeroase cauze, Curtea a respins ca inadmisibile excepțiile de neconstituționalitate invocate, reținând că, sub aparența unor critici referitoare la ambiguitatea și neclaritatea textelor de lege, se solicită interpretarea acestora, aspect ce excedează competenței Curții Constituționale. Existența unor probleme de interpretare și aplicare a legii este inherentă oricărui sistem de drept, deoarece, în mod inevitabil, normele juridice au un anumit grad de generalitate. Așa cum remarcă și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în Hotărârea pronunțată în *Cauza Dragotoniș și Militaru-Pidhorni împotriva României*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.420 din 23 iunie 2010, „din cauza principiului generalității legilor, conținutul acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una din tehnicile-tip de reglementare constă în recurgerea la unele categorii mai degrabă generale decât la liste exhaustive. De asemenea, numeroase legi se folosesc de eficacitatea formulelor mai mult sau mai puțin vagi, pentru a evita o rigiditate excesivă și a se putea adapta la schimbările de situație. Interpretarea și aplicarea unor asemenea texte depind de practică. Funcția decizională acordată instanțelor servește tocmai pentru a îndepărta îndoielile ce ar putea exista în privința interpretării normelor, ținând cont de evoluțiile practicii cotidiene, cu condiția ca rezultatul să fie coerent cu substanța infracțiunii și evident previzibilă”. Întinderea noțiunii de previzibilitate depinde însă, într-o largă măsură, de conținutul textului respectiv, de domeniul la care se referă, ca și de numărul și de calitatea destinatarilor săi. Asemenea consecințe nu au nevoie să fie previzibile cu o certitudine absolută. O atare certitudine, oricât de dorită ar fi, este imposibil de realizat și, mai mult, poate da naștere la o rigiditate excesivă a reglementării. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a precizat, în mod constant, că Legea nr.24/2000 nu

constituie, în sine, o normă de rang constituțional, chiar dacă nerespectarea prevederilor sale se constituie într-un veritabil criteriu de constituționalitate prin prisma aplicării art.1 alin.(5) din Legea fundamentală (Decizia nr.22 din 20 ianuarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.160 din 2 martie 2016), astfel că nu pot fi absolutizate criteriile stabilite prin Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

13. În sensul celor menționate, Președintele Camerei Deputaților consideră că dispozițiile articolului unic pct. 2 [cu referire la art. 36 alin. (1)], pct. 3 [cu referire la art.37 alin.(1)], pct.4 [cu referire la art.38 alin.(1)], pct.5 [cu referire la art.38¹] și pct.10 [cu referire la art.97] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal întrunesc exigențele constituționale prin raportare la prevederile art.1 alin.(5) din Constituție.

14. **Președintele Senatului și Guvernul** nu au transmis punctele lor de vedere cu privire la obiecțiile de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al Președintelui Camerei Deputaților, raportul judecătorului-raportor, dispozițiile Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, precum și prevederile Constituției, reține următoarele:

15. Actul de sesizare are ca obiect al criticilor de neconstituționalitate dispozițiile articolului unic pct.2-5 și pct.10 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

16. Autoarea sesizării susține că dispozițiile criticate contravin prevederilor art.1 alin.(5) din Constituție, în componenta sa referitoare la calitatea legii.

17. În vederea soluționării prezentei sesizări, Curtea procedează, mai întâi, la **verificarea admisibilității acesteia**. Analiza îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a sesizării trebuie realizată prin raportare la art.15 alin.(1) din Legea nr.47/1992, potrivit căruia „*Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității legilor înainte de promulgarea acestora, la sesizarea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a Guvernului, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Avocatului Poporului, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori.*” Astfel, se constată că actul supus controlului de constituționalitate este o lege adoptată de Parlamentul României, sesizarea fiind formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, subiect de drept care întrunește, potrivit dispozițiilor legale, calitatea de titular al sesizării Curții Constituționale cu obiecții de neconstituționalitate.

18. Analiza îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a sesizării trebuie realizată și prin raportare la art.15 alin.(2) din Legea nr.47/1992, potrivit căruia „*În vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale, cu 5 zile înainte de a fi trimisă spre promulgare, legea se comunică Guvernului, Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și Avocatului Poporului și se depune la secretarul general al Camerei Deputaților și la cel al Senatului. În cazul în care legea a fost adoptată cu procedură de urgență, termenul este de două zile*”. Cu privire la acest aspect, se constată că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal a fost adoptată, în procedură normală, de Camera Deputaților, Cameră decizională, în data de 6 iunie 2018 și a fost depusă la Secretarul general pentru exercitarea dreptului de sesizare cu privire la neconstituționalitatea legii, în data de 11 iunie 2018, și trimisă spre promulgare în data de 16 iunie 2018. Sesizarea formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, a fost înregistrată la Curtea Constituțională în data de 11 iunie 2018, deci în interiorul termenului legal.

19. Prin urmare, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție și ale art.1, art.10, art.15, art.16 și art.18

din Legea nr.47/1992, să se pronunțe asupra constituționalității prevederilor legale criticate.

20. Analizând criticile de neconstituționalitate, cu privire la dispozițiile **articolul unic pct.5 din legea supusă controlului, prin care este introdus art.38¹ în Legea nr.254/2013, referitor la „Regimul detenției la domiciliu”**, Curtea reține că obiecția vizează modul defectuos de reglementare, care nu stabilește regimul detenției la domiciliu și modalitatea de supraveghere a persoanei condamnate care execută pedeapsa prin detenție la domiciliu, și care, prin trimiterea la prevederile art.221 din Codul de procedură penală, prevăd aplicarea regimului juridic al arestului la domiciliu în cazul detenției la domiciliu. Normele criticate au următorul cuprins: „(1) *În cazul persoanelor condamnate la pedeapsa închisorii de până la un an executarea pedepsei se realizează prin detenție la domiciliu, cu excepția persoanelor condamnate pentru fapte comise cu violență.*

(2) Prevederile alin.(1) se aplică și persoanelor condamnate care mai au de executat 18 luni până la împlinirea fracției minime obligatorii pentru liberarea condiționată din pedeapsa inițială a închisorii mai mare de un an.

(3) Prevederile art.221 din Legea nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare, se aplică în mod corespunzător.”

21. Analizând aceste dispoziții, care prevăd detenția la domiciliu, ca modalitate de individualizare a executării pedepsei cu închisoarea, Curtea observă că ele reglementează condițiile cumulative în care poate fi dispusă măsura: **(i)** persoana să fie condamnată la pedeapsa cu închisoarea de până la un an **sau**, dacă este condamnată la o pedeapsă mai mare, să mai aibă de executat 18 luni până la împlinirea fracției minime obligatorii pentru liberarea condiționată, **(ii)** condamnarea să nu vizeze o faptă comisă cu violență, **(iii)** prevederile art.221 din Codul de procedură penală referitoare la conținutul măsurii arestului la domiciliu se aplică în mod corespunzător.

22. În ceea ce privește regimul detenției la domiciliu, respectiv aplicarea prevederilor procesual penale referitoare la măsura arestului la domiciliu, autoarea sesizării de neconstituționalitate susține că aceasta nu se poate realiza în cursul

executării pedepsei, conținutul lor fiind incompatibil cu domeniul executării pedepselor, întrucât stabilesc obligații intrinsec legate de existența unui proces penal pe rol și competențe pentru judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța învestită cu judecarea cauzei.

23. Pentru a se pronunța cu privire la temeinicia acestor susțineri, Curtea urmează a analiza cadrul normativ existent în materia regimurilor de executare a pedepselor privative de libertate. Potrivit dispozițiilor art.30 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.254/2013, regimurile de executare a pedepselor privative de libertate cuprind ansamblul de reguli privind executarea pedepselor privative de libertate și sunt bazate pe sistemele progresiv și regresiv, persoanele condamnate trecând dintr-un regim în altul, în condițiile prevăzute de lege. Curtea observă că dispozițiile art.38¹ din Legea nr.254/2013, cu denumirea „*Regimul detenției la domiciliu*” completează actualul cadru normativ referitor la regimurile de executare a pedepselor privative de libertate, care prevede regimul de maximă siguranță [art.34], regimul închis [art.36], regimul semideschis [art.37] și regimul deschis [art.38]. În temeiul art.39 alin.(1) din Legea nr.254/2013, regimul de executare a pedepsei privative de libertate se stabilește de către comisia pentru stabilirea, individualizarea și schimbarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate, alcătuită din: directorul penitenciarului, care este și președintele comisiei, șeful serviciului sau biroului pentru aplicarea regimurilor și șeful serviciului sau biroului educație ori șeful serviciului sau biroului asistență psihosocială. Decizia de stabilire a regimului de executare a pedepselor privative de libertate se comunică persoanei condamnate împreună cu menționarea căii de atac existente și a termenului de exercitare a acesteia. Împotriva modului de stabilire a regimului de executare, în temeiul art.39 alin.(3) din Legea nr.254/2013, persoana condamnată poate formula plângere la judecătorul de supraveghere a privării de libertate, în termen de 3 zile de la data la care i s-a comunicat decizia de stabilire a regimului de executare a pedepselor privative de libertate. Împotriva încheierii judecătorului de supraveghere a privării de libertate, potrivit art.39 alin.(10) din Legea nr.254/2013, persoana condamnată și administrația penitenciarului pot formula contestație la judecătoria în a

cărei circumscripție se află penitenciarul, în termen de 3 zile de la comunicarea încheierii. Instanța se pronunță prin sentință definitivă, care se comunică persoanei condamnate și administrației penitenciarului [art.39 alin.(18) și alin.(19) din Legea nr.254/2013].

24. Pe de altă parte, dispozițiile art.221 din Codul de procedură penală referitoare la măsura arestului la domiciliu, la care dispozițiile art.38¹ din Legea nr.254/2013, nou introduse, fac trimitere, prevăd că această măsură constă în obligația impusă inculpatului, pe o perioadă determinată, de a nu părăsi imobilul unde locuiește, fără permisiunea organului judiciar care a dispus măsura sau în fața căruia se află cauza și de a se supune unor restricții stabilite de acesta. Judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată (în funcție de faza procedurală în care se găsește cauza) are o serie de competențe: să dispună prezentarea inculpatului în fața organului de urmărire penală, a judecătorului de drepturi și libertăți, a judecătorului de cameră preliminară sau a instanței de judecată [art.221 alin.(2) lit.a)], să dispună ca pe durata arestului la domiciliu inculpatul să poarte permanent un sistem electronic de supraveghere [art.221 alin.(3)], să dispună părăsirea imobilului pentru prezentarea la locul de muncă, la cursuri de învățământ sau de pregătire profesională ori la alte activități similare sau pentru procurarea mijloacelor esențiale de existență, precum și în alte situații temeinic justificate, pentru o perioadă determinată de timp, dacă acest lucru este necesar pentru realizarea unor drepturi ori interese legitime ale inculpatului [art.221 alin.(6)].

25. Analizând comparativ regimul juridic aplicabil regimurilor de executare a pedepselor privative de libertate și regimul juridic aplicabil măsurii arestului la domiciliu, Curtea reține că măsurile în discuție au o natură juridică diferită, corespunzătoare etapelor procesului penal în care pot fi dispuse: faza urmăririi penale sau cea a cercetării judecătorești, respectiv faza execuțională a hotărârii judecătorești definitive de condamnare. Dacă în ceea ce privește primele două etape procesuale, măsura arestului la domiciliu, cu toate consecințele sale juridice, poate fi dispusă împotriva persoanei inculpate, care se bucură de prezumția de nevinovăție, în etapa

executorie a procesului penal, detenția la domiciliu este o modalitate de executare a pedepsei la care a fost condamnată persoana a cărei vinovăție a fost stabilită printr-o hotărâre judecătorească definitivă. Natura juridică distinctă, precum și calitatea procesuală a persoanei împotriva căreia se dispune determină în sarcina legiuitorului obligația de a reglementa în mod riguros regimul juridic propriu fiecăreia dintre cele două măsuri.

26. Or, *sub aspectul autorității competente să dispună detenția la domiciliu*, ca modalitate de individualizare a executării pedepsei cu închisoarea, Curtea constată că, în vreme ce în ipoteza prevăzută de alin.(1) al art.38¹ din Legea nr.254/2013, dispozițiile legale sunt clare, individualizarea realizându-se de instanța de judecată care pronunță hotărârea de condamnare la pedeapsa cu închisoarea de până la un an, în ipoteza prevăzută de alin.(2) al art.38¹ din Legea nr.254/2013, din coroborarea normelor incidente, nu rezultă cu claritate cine dispune individualizarea executării restului de până la 18 luni până la împlinirea fracției minime obligatorii pentru liberarea condiționată din pedeapsa inițială a închisorii mai mare de un an. Astfel, pe de o parte, Legea nr.254/2013 reglementează competența comisiei pentru stabilirea, individualizarea și schimbarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate, a judecătorului de supraveghere a privării de libertate și a instanței de judecată - judecătoria în a cărei circumscripție se află penitenciarul, iar pe de altă parte, aceeași Lege nr.254/2013, în art.38¹ alin.(3), face trimitere la prevederile art.221 din Codul de procedură penală, stipulând că acestea se aplică în mod corespunzător, dispozițiile procesual penale stabilind competența judecătorului de drepturi și libertăți, judecătorului de cameră preliminară sau a instanței de judecată în materia dispunerii măsurii preventive a arestului la domiciliu. Într-o atare situație, ***reglementarea unor norme imprecise privind dispunerea măsurii detenției la domiciliu, ca modalitate de individualizare a executării pedepsei cu închisoarea, afectează nu numai caracterul previzibil al legii, ci și scopul acesteia***, acela de a institui măsuri de natură judiciară, alternative de executare a pedepsei privative de libertate.

27. Cu privire la modalitatea de supraveghere a persoanei condamnate care execută pedeapsa prin detenție la domiciliu, prin Decizia nr.356 din 30 mai 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.528 din 27 iunie 2018, examinând dispozițiile Legii privind măsurile alternative de executare a pedepselor privative de libertate, Curtea a reținut că „legea prevede, ca modalitate de supraveghere a executării la domiciliu a pedepsei privative de libertate, desemnarea unor lucrători de către Ministerul Afacerilor Interne. În condițiile în care determinarea persoanelor care urmează să fie desemnate pentru a supraveghea persoanele condamnate poate fi realizată prin intermediul normelor metodologice de aplicare a legii, Curtea constată că legea nu determină modalitatea concretă în care acestea își vor exercita obligația legală în situația în care persoana condamnată este obligată să poarte brățara electronică, ce reprezintă un dispozitiv de monitorizare a acesteia într-un regim informatic securizat, și cu atât mai grav în cazul în care persoana condamnată nu este obligată să poarte brățara electronică. Astfel, legea nu prevede dacă supravegherea constă în paza efectivă a domiciliului persoanei condamnate, varianta *eo ipso* absurdă, sau într-o altă modalitate de monitorizare, dar care ar implica instituirea unor obligații în sarcina persoanei condamnate prin acte juridice cu caracter infralegal, ceea ce este inadmisibil din perspectiva respectării principiului legalității, în componentele sale referitoare la claritatea și previzibilitatea normei. Prin urmare, Curtea constată că dispozițiile art.4 din Legea privind măsurile alternative de executare a pedepselor privative de libertate nu răspund exigenței constituționale privind previzibilitatea legii, întrucât nu stabilesc modalitatea de supraveghere a persoanei condamnate care execută pedeapsa la domiciliu, fără brățară electronică.” Curtea apreciază că aceste considerente sunt aplicabile *mutatis mutandis* în analiza constituționalității articolul unic pct.5 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.254/2013, astfel încât concluzia la care a ajuns în prealabil Curtea, respectiv ***lipsa de previzibilitate a textului legal supus controlului sub aspectul modalității de supraveghere a persoanei condamnate care execută pedeapsa prin detenție la domiciliu***, se menține și în speța de față.

28. În ceea ce privește critica potrivit căreia **articolul unic pct.5, cu referire la art.38¹ alin.(3) din legea supusă controlului**, prin trimiterea la prevederile art.221 din Codul de procedură penală, nu stabilește clar în ce condiții dispozițiile referitoare la înlocuirea arestului la domiciliu cu măsura arestării preventive pot fi aplicabile în cursul executării pedepsei, Curtea apreciază că și aceasta este întemeiată. Astfel, Curtea reține că alin.(9) al art.221 prevede că *„Instituția, organul sau autoritatea desemnate de organul judiciar care a dispus arestul la domiciliu verifică periodic respectarea măsurii și a obligațiilor de către inculpat, iar în cazul în care constată încălcări ale acestora, sesizează de îndată procurorul, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanța de judecată, în cursul judecății”*, iar alin.(11) al aceluiași articol stabilește că *„În cazul în care inculpatul încalcă cu rea-credință măsura arestului la domiciliu sau obligațiile care îi revin ori există suspiciunea rezonabilă că a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune pentru care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară ori instanța de judecată, la cererea motivată a procurorului sau din oficiu, poate dispune înlocuirea arestului la domiciliu cu măsura arestării preventive, în condițiile prevăzute de lege”*. Or, în cazul detenției la domiciliu, ca modalitate de executare a pedepsei privative de libertate, **trimiterea la aceste norme determină confuzie cu privire la interpretarea și aplicarea lor sub aspectul organului competent să verifice periodic respectarea măsurii și a obligațiilor de către condamnat**, dacă acesta are sarcina de a sesiza de îndată procurorul, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, având în vedere că procesul penal se află în faza de executare a hotărârii judecătorești de condamnare, **precum și sub aspectul autorității competente să dispună, în condițiile prevăzute de lege, înlocuirea detenției la domiciliu cu o altă formă de executare a pedepsei, respectiv detenția în penitenciar**. Curtea constată că, sub aspectul înlocuirii măsurilor dispuse, normele cuprinse în art.221 din Codul de procedură penală au o aplicabilitate strict determinată – arestul la domiciliu, care nu poate fi extinsă prin analogie, „în mod corespunzător”, în cazul detenției la domiciliu. Având în vedere aceste aspecte, Curtea constată că **dispozițiile**

art.38¹ alin.(3) din lege fac trimitere la soluții legislative incompatibile cu faza execuțională a procesului penal și sunt de natură a genera confuzie și incertitudine cu privire la modul de interpretare și aplicare a acestor dispoziții legale.

29. Toate aspectele învederate în prealabil demonstrează că dispozițiile articolul unic pct.5 din legea supusă controlului, care introduc art.38¹ în Legea nr.254/2013, referitor la „Regimul detenției la domiciliu”, prin modul deficitar și omisiv de redactare, *nu reglementează un regim juridic propriu măsurii detenției la domiciliu*, ca modalitate de individualizare a executării pedepsei cu închisoarea. Trimiterea la o instituție juridică deja existentă în Codul de procedură penală, care are o configurație de sine-stătătoare, incompatibilă cu măsura reglementată prin legea supusă controlului, *nu numai că generează confuzie și echivoc, dar nu poate complini lipsa unui regim juridic corespunzător într-un domeniu în care legiuitorul are obligația constituțională de a respecta principiul legalității, consacrat de art.1 alin.(5) din Constituție.*

30. În ceea ce privește critica referitoare la dispozițiile articolului unic pct.5, cu referire la art.38¹ alin.(2) din Legea nr.254/2013, care prevăd că „Prevederile alin.(1) se aplică și persoanelor condamnate care mai au de executat 18 luni până la împlinirea fracției minime obligatorii pentru liberarea condiționată din pedeapsa inițială a închisorii mai mare de un an”, Curtea nu poate reține lipsa de previzibilitate a textului de lege, care are o aplicabilitate strictă, și anume executarea pedepsei prin detenție la domiciliu se aplică persoanei condamnate, pentru o faptă comisă fără violență [efect al trimiterii la alin.(1) al art.381], la o pedeapsă mai mare de un an, dacă restul de executat până la împlinirea fracției minime obligatorii pentru liberarea condiționată este de maximum 18 luni.

31. De asemenea, cu privire la „omisiunea” legiuitorului de a realiza corelarea noilor dispoziții privind detenția la domiciliu cu prevederile Codului penal privind liberarea condiționată, respectiv cu art.100 alin.(1) lit.b) care prevede că „liberarea condiționată în cazul închisorii poate fi dispusă, dacă cel condamnat se află în executarea pedepsei în regim semideschis sau deschis”, Curtea constată că opțiunea legiuitorului de a păstra nemodificată soluția legislativă a art.100 alin.(1) lit.b) din Codul

penal are drept consecință lipsirea persoanei care se află în executarea pedepsei prin detenție la domiciliu de la beneficiul liberării condiționate. O atare opțiune intră însă în marja de apreciere a legiuitorului, care este liber să stabilească termenele și condițiile în care pot opera măsurile de individualizare a executării pedepselor, inclusiv a liberării condiționate. Prin urmare, atâta vreme cât liberarea condiționată nu este incidentă, nu poate fi reținută nici critica referitoare la omisiunea elementelor necesare calculului fracției minime obligatorii pentru liberarea condiționată, respectiv a modului în care sunt incidente dispozițiile art.551 din Legea nr.254/2013 referitoare la „*Compensarea în cazul cazării în condiții necorespunzătoare*” asupra calculului fracției minime obligatorii.

32. Cu privire la dispozițiile **articolului unic pct.2, 3, 4 și 5 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.254/2013**, Curtea observă că acestea introduc sintagmele „*fapte comise cu violență*” și „*fapte comise fără violență*”, pentru a determina incidența sau exceptarea de la executarea pedepsei în regim închis, semideschis, deschis sau în regim de detenție la domiciliu. Autoarea sesizării susține că referirea la faptele comise „cu violență” nu permite identificarea, în mod exact, a sferei faptelor care atrag sau nu incidența diferitelor regimuri de executare a pedepselor privative de libertate.

33. Sub acest aspect, reiterând considerentele Deciziei nr.356 din 30 mai 2018, precitată, Curtea reține că această categorie de infracțiuni este vag circumscrisă, astfel că, în procesul de aplicare a legii, va fi dificil de identificat în mod riguros care infracțiune cade sub incidența normelor care vizează regimurile de executare a pedepselor privative de libertate. Mai mult, așa cum arată autoarea sesizării, în cazul tuturor infracțiunilor în conținutul cărora săvârșirea prin violență reprezintă o modalitate alternativă, din textul de lege „nu rezultă cu claritate dacă numai săvârșirea în concret în modalitatea exercitării violențelor se include în sfera excepțiilor de la executarea pedepsei prin detenție la domiciliu sau dacă, pentru includerea în sfera excepțiilor, este suficient ca norma de incriminare reținută în încadrarea juridică să prevadă, ca modalitate alternativă, exercitarea violențelor”. Prin urmare, Curtea constată că

dispozițiile articolului unic pct.2, 3, 4 și 5 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.254/2013 nu respectă cerințele de calitate a legii privind claritatea și previzibilitatea, încălcând prevederile art.1 alin.(5) din Constituție.

34. În fine, în ceea ce privește critica dispozițiilor **articolului unic pct.10, cu referire la art.97 din Legea nr.254/2013**, Curtea reține că acestea modifică procedura de acordare a liberării condiționate, în sensul că *„liberarea condiționată se dispune prin încheiere de către judecătorul de supraveghere a privării de libertate la propunerea comisiei pentru liberare condiționată, la cererea persoanei condamnate, potrivit procedurii prevăzute în prezentul articol”*.

35. În prezent, art.97 alin.(1) din Legea nr.254/2013 prevede că *„Liberarea condiționată se acordă potrivit procedurii prevăzute în Codul de procedură penală, la cererea persoanei condamnate sau la propunerea comisiei pentru liberare condiționată”*, iar prin dispozițiile art.587 alin.(1) din Codul de procedură penală, nemodificate prin legea supusă controlului de constituționalitate, *„Liberarea condiționată se dispune, la cererea sau la propunerea făcută potrivit dispozițiilor legii privind executarea pedepselor, de către judecătoria în a cărei circumscripție se află locul de deținere”*.

36. Astfel, sub aspectul competenței de a dispune liberarea condiționată, Curtea constată că instituția este reglementată prin două norme, cu conținut diferit: pe de o parte, judecătorul de supraveghere a privării de libertate, potrivit art.97 din Legea nr.254/2013, în forma modificată prin legea supusă controlului, și, pe de altă parte, judecătoria în a cărei circumscripție se află locul de deținere, potrivit art.587 alin.(1) din Codul de procedură penală. Așa fiind, întrucât dispozițiile articolului unic pct.10 din legea supusă controlului *introduc o soluție legislativă care intră în contradicție cu o normă preexistentă, pe care nu o modifică*, Curtea reține că această împrejurare *generează confuzie în procesul de aplicare a legii, încălcând art.1 alin.(5) din Constituție, din perspectiva lipsei de claritate și previzibilitate a normei legale*.

37. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin.(1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, și constată că dispozițiile articolului unic pct.2-5 și pct.10 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președinților celor două Camere ale Parlamentului, Înalta Curte de Casație și Justiție și Președintelui României și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 4 iulie 2018.

**PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE,**

Prof. univ. dr. Valer Dorneanu

MAGISTRAT-ASISTENT ȘEF,

Mihaela Senia Costinescu
